

Dítě štěstěny

Pryč , pryč, pryč odtud! Kam? Nóóó, kamkoli. Kdy? Kdykoli, ale nejrady hned. Vyčistit si hlavu v jiném prostředí! Něco se přece vyřeší, když se to neřeší.

Ještě nedávno planá tužba.

Před měsícem se zkonkretizovala: Obálka krémové barvy ve schránce. Tak! Osobní dopis jsem už dlouho nedostala! Kdopak ještě nezná mou e-mailovou adresu? Razítko nečitelné...Není to náhodou z Moravy? Čí je to písmo?

Tyhle otázky jsem si kladla, když jsem nedočkavě „rvala“ obálku z jádra, které skrývalo kontakt s mou milou Moravou, jak jsem předpokládala. Oči letěly po řádcích, braly útržky a bylo mi jasné: Na sraz po patnácti letech mne zve třída z mého prvního působiště, z Moravy. A nebylo mi jasné: Proč mne zve třída, kterou jsem sice měla na matematiku a fyziku, ale neměla jsem tam třídnictví?!

Třídní těchto dnes třicetiletých „dospěláků“ byla Adriena.

Možná je vybídla, aby mne také pozvali, když jsem u nich učila své předměty od šesté až do deváté třídy a jezdila s nimi i na výlety. Možná. Anebo...anebo by si se mnou ráda popovídala – jak se mi daří, kolik mám dětí, co dělá manžel... a tak.

Adriena!

„Adriena, Adriena, to je dítě štěstěny,“ často opakovala stará zkušená kolegyně. „Mimořádně šťastný človíček.“

A jak jsem ji tehdy viděla já? Mimořádnost ve všem, jménem počínaje, zjevem pokračuje, způsoby řešení situací konče.. Suverénní, vždy nad věcí.

Stačilo by usednout do křesla a zavřít oči, abych viděla Adrienu s kupou sešitů vyrazit z kabinetu, skluzem dojet na hladké podrážce svých elegantních střevíčků, za které by se nemusela stydět Popelka, téměř až ke dveřím třídy. Sešity se rozsypaly, pootevřené dveře se úplně otevřely a z jejich útroby vyběhli dva tři žáci, aby je posbírali a vnesli dovnitř. V průvanu způsobeném otevřeným oknem proti dveřím zavlály mírně zvlněné dlouhé vlasy o odstín zesvětlené oplachováním v silném odvaru z heřmánku. Jemná vůně květinového parfému osvěžila zatuchlý vzduch školní chodby.

Začala jsem se na setkání s Adrienou těšit. Odpověděla jsem organizátorovi srazu / No, vida, Jirka Toman! Takový nesmělý, zakřiknutý hoch to býval./ na uvedenou e-mailovou adresu, že děkuji za pozvání a že přijedu. „Supééér!!!“ reagoval zpětně.

Ani manžel, ani kluk nic nenamítali, když jsem jim oznámila, že je chci na jeden víkend opustit, zřejmě si každý z nich od toho sliboval něco svého. Manžel mi přechoťně zajistil přes internet volný pokoj v hotelu v mém bývalém působišti.

Den ode dne mi bylo jasnější, že na mé pocity nedostatečnosti, permanentní únavy a pohlčení všedností může být toto setkání se suverénem jako je Adriena vzpruhou. A bývalí žáci? Tu třídu jsem měla ráda. Není co řešit, řekla jsem si, když jsem v jedné slabé chvílce přece jen zalitovala času, který ztratím, a představila si, co bych doma mohla všechno udělat.

Mé pražské problémy a starosti na mne ještě jako neodbytní komáři dorážely po celou cestu tramvají a metrem, do rychlíkového vagonu naštěstí se mnou nenastoupily. Zůstaly na peroně a rozplynuly se v nic. Sedím u okna sama v kupé a pozoruji pás posunující se krajiny za oknem. Je pocukrována čerstvým sněhem. Sraz v listopadu?! Zvláštní, říkám si, třebaže pohnutka organizátora je mi jasná: Touto dobou nebývají dovolené, ani se nevyjíždí na výlety. Když rychlík opustí město, jeho supění tichne v otevřené krajině zalité stříbřitým světlem a lehkou mlhou raného dopoledne. A právě z ní se zřejmě vyloupila dívka, která teď otvírá kupé a sedá si naproti mně. Stříbrnou bundičku si věší na háček. Vše další, co je na ní a co s ní souvisí, je světle šedé nebo bílé, včetně pleti, jen krátké vlasy jsou havraní. Provléká ruku uchem šedé kabelky vedle sebe, opírá si hlavu, zavírá oči. Div mi neuklouzne nahlas slůvko „fajn“. Mohu se nerušená odebrat do světa představ.

K tomu prvnímu obrázku z místa, jež je cílem mé dnešní cesty, mě inspiruje zrovna ta podřimující dívka. Drobná černovláska s malýma šedýma očkama se pěkně zviditelnila - prosvětlnila - lesklou bundičkou a světlým vším ostatním. Je nepřehlédnutelná v davu. Zrovna tak má někdejší kolegyňka, Adriena. Ta se co do zevnějšku také takto „prosvětlovala“. Na blond nebo platinu se odbarvit nemohla, nebylo by jí to slušelo, měla poněkud snědší pleť. Vybírala si oblečení světlé, milovala sněhobílou a pastelové tóny barev.

„Sebevědomá až na půdu,“ povzdechla si občas ředitelka, když se její výtky na adresu téhle učitelky začátečnice odrážely jako příslovečný hrách od stěny. A „seřvat“ Adrienu jako nás ostatní mladé? Ani náhodou. Adrienin otec? Zubní lékař. Bratr? Obvodní lékař. Matka? Sestra na rehabilitaci. Tyhle „známosti“ se občas hodily i naší přísné „šéfce“.

S podobným rodinným zázemím bych byla i já suverén. Byla, nebo nebyla? Sama se v sobě nevyznám. Spíš nebyla.. Mně sudičky přiřkly submisi. Já mohu jenom jak upír odsát trochu energie a sebevědomí těm takto šťastněji pro život vybaveným. Manžel to není, syn taky ne, ani rodiče. Musím hledat mimo rodinu. Nejsilnějším jedincem tohoto typu, kterého jsem kdy poznala, byla právě Adriena.

Nebála se ani Ludmily. A téhle ješitné důchodkyně, zastupující občas za nemocné, se báli všichni, včetně šéfky a elegantního „lva salónů“ – zástupce ředitele.

Kdysi se mělo cosi zapisovat do jakéhosi přehledu. Příslušnou složku si jako první zamluvila Ludmila. A přišla kvůli tomu další den dřív do školy, Jakousi náhodou přišla mimořádně dřív i Adriena. Vzala složku a chystala se s ní odejít do svého kabinetu.

„Ludmila bude zuřit,“ upozorňoval tělocvikář Radek.

„Ať si trhne nohou,“ pronesla s okouzlejícím úsměvem Adriena a se složkou v podpaží se odsunula krok sun krokem ze sborovny.

Když na ni pak Ludmila ječela, usmála se hříšnice a navrhla:

„Paní učitelko, způsobila jsem vám problém, to jo. Beru za vás dozor o hlavní přestávce. Souhlas?“

„Asi si myslíte, že mě bolí nohy. Mě žádné nohy nebolí. Já si to tam odstojím sama,“ zakončila očekávané pokračování scény Ludmila.

Suplovala jsem za onemocnělou Adrienu češtinu v její třídě. Četli jsme úryvek z Komenského Labyrintu. Stařec rozdával těm, kdo se měli narodit na svět, lístečky s jejich budoucím povoláním. Mnou vymyšlená následující hra spočívala v tom, že jsem rozdala lístečky a hoši i dívky zvlášť měli napsat název povolání, které se jim nejvíc líbí. Složené lístečky jsem dala do dvou misek a žáci si chodili tahat. Každý měl nahlas říct, co si vytáhl a jestli by s tím byl spokojen.

Hned první dívka, Gábina Straková, se po pracném vyluštění cizího rukopisu rozesmála a prohlásila: „Super. Tak to by se mně moc líbilo.“

„A co tam máš?“ ptali se spolužáci.

„Paní učitelka Adriena Orlová,“ prozradila s úsměvem od ucha k uchu Gábina.

„Tak to bych taky brala,“ ozvala se repetentka Adéla Nováková.

Tedš se musím sama pochválit: Mně se ještě po patnácti letech vybavují jména a příjmení z téhle třídy!

Přísní učitelé nebývají v oblibě. A Adriena přísná byla. Jednou jsem na schodišti vyslechla rozhovor dvou kluků

„Co teď máte?“

„Češtinu.“

„S Adrienou, že?“

„Jo.“

„Vy se máte!“

„Nemáme!“

„Jakto?“

„Je přísná jak... jak prase.“

A školník? Ten Adrienu miloval.

„Už zas máte rozbitou kliku! Vy jste hrozní darebáci!“ rozčiloval se u její třídy.

Za jeho zády se objevila Adriana.

„Pane školník,“ požádala sladce, „mohl byste to spravit? Ty kliky jsou šmejdy. Nic to nevydrží.“

„Rád, paní učitelko. Jen si zaběhnu dolů pro náradí.“

Patnáct let je patnáct let. Je nám oběma čtyřicet. Já jsem se změnila. Jsem schopna si to připustit? Jsem. A co Adriana? Té také už není pětadvacet. Co vlastně o ní vím? Nic. Naše rodina se odstěhovala do Prahy. Dopisování s přáteli z Moravy ustalo velmi brzy. Má třída pořádala jen jeden sraz, a to po deseti letech. Nezáčastnila jsem se, byli jsme na dovolené v Chorvatsku. Adriana si zřejmě vzala jednoho ze svých četných obdivovatelů. A má jedno nebo dvě děti. To je všechno, co si dovoluji odhadnout.

Mobil! To není můj.

„Čau,“ říká stříbrná dívka, „Jedu. Tam. Jsem ve vlaku. Nevím určitě, jestli tam bude. Říkal, že by se měl učit na zkoušku. Jo. Jo, přesto tam jedu. Jsem naivní? Řekni přímo, že blbá. Čau.“

Tak tohle může být i můj případ! Adriana může být v tramtárii, může mít chřipku, svatbu nebo... pohřeb v příbuzenstvu /Ano, i pohřeb. I dětem štěstěny může umřít příbuzný./ Zavolám Jirkovi! Mám tu v kabelce ten jeho dopis. Číslo mobilu... fajn, je tady.

Reaguje spontánně: „Fakt? Už sedíte ve vlaku? Bezvááá!“

Otázka na třídní učitelku.

„Haló, Jirko, slyšíš mě? Nějak to vypadlo. No, jo, jsem ve vlaku...“

„Taťko, já už tu omáčku nemůžu, ani maso,“ slyším z mobilu dívčí hlásek.

„Tak to nech,“ tlumí hlas taťka.

A nahlas: „Paní učitelko, omlouvám se. Po telefonu ne. Já...já totiž sedím za volantem...“

A pokračuji v jedení omáčky, dodávám. Jirko, Jirko!

Adriena tam nebude! Proč neřekl: Je tam či onde?! Je v zahraničí? Nemají na ni kontakt?

Zřejmě. Jsem automobil, který jede na rezervu – a čerpací stanice je uzavřena.

Nad stříbrnou krajinou se protrhly mraky. Z bílého stříbra se stává stříbro pozlacené.

Pardubice. Stříbrná dívka vystupuje. Ona jakousi nadějí na setkání s kýženou osobou má, já už ne. Kupé naplňuje optimisticky naladěná mládež. Optimismus je prý nakažlivý.

V té třídě bylo přece dost žáků, které po letech ráda uvidím. Vráťím se do prostředí svého dětství a mládí...Kdyby nic jiného, už tohle bude osvěžující deštěk na mou vyprahlost. Projdu si město. Co to se mnou udělá, až budu stát u bytového domu na předměstí a pozorovat zezdola okno ve druhém poschodí, z něhož je vidět na louky a les, les, les po celé linii obzoru? Zůstanu lhostejná? Rozbrečím se? Michal Viewegh na jedné besedě se čtenáři řekl, že jsou situace, v nichž se člověk sám o sobě něco dozví. Toto je jedna z nich. Jsem zvědava na svou vlastní reakci přímo na místě. Zvláštní!

A mám to za sebou!

Sehrál tu nějakou roli to odpolední sluníčko vytvářející zrcadlo z okna v mém někdejší pokojí? Nevím.

Hořkosladká směs pocitů. Nebrečela jsem. Mám být ráda, že nejsem sentimentální? Nebo se radovat z toho, že jsem tam jenom tak tupě nestála, že mě to přece jenom docela „rozhodilo“? Spíš to druhé. Baterie ještě reagují, dají se dobít.

Dům kultury.

Není to Jirka, kdo odtamtud vyráží směrem ke mně? Je to Jirka, je.

„Paní učitelko, vítám vás. Jsme rádi, že budeme mít mezi sebou aspoň vás. Naše třídní...víte...já jsem do telefonu nemohl...zemřela před rokem.“

Nejsem schopna slova, ani pohybu.

„To není možné! Co...co se stalo?“ probírám se.

„V poslední době hodně pila. – měla s tím problémy i ve škole. Říkalo se, že sebevražda.“

„Proč? Proč? Proč pila...Proč...?Měla manžela, děti?“

„Měla hodného manžela Kluk měl třináct. Zatím jsou sami.“

„Manžel jí tedy...“

„Ne, nezahýbal, jestli máte tohle na mysli. On je zubař jako její otec. A v tomto malém městě...To by se asi vědělo.“

„Tak proč?“ vydechnuji. Všechno je ve mně stažené.

„Já jsem si na to vytvořil svůj názor hlavně, když jsem brzo nato potkal Gábinu. Její sestra s naší bývalou třídní učila na nové škole. Ta prý říkala, že se Adriena těžko vyrovnává s tím, že už není všemi obdivovanou hvězdou, že se nemůže malovat, protože má nějakou úpornou alergii, že její syn není premiant, že má nemocné rodiče – v tom věku už to bývá – a že hned tohle a hned tamto se děje jinak, než by chtěla, a nemůže to ovlivnit. Začala pít a...Tady přichází Gábina. Ona vám to řekne přesněji.“

Budu se bavit i s Gábinou, ale hlavně o ní samotné. Myslím, že o Adrieně jsem se právě dověděla dost na to, abych mohla pochopit ten její nešťastný odchod z tohoto světa.

S každým zde přítomným prohodím aspoň pár slovíček. Neodjedu s prázdnými bateriemi.

Jsem moc ráda, že jsem nebyla dítětem štěstěny.